

Η ανασυγκρότηση της εβραϊκής κοινότητας της Θεσσαλονίκης μεταπολεμικά. Συγκρίσεις με την Ευρώπη.

Ενότητα 12^η : Ο αντι- εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος.

Μαρία Καβάλα
Ιστορικός, μεταδιδακτορική διδάσκουσα
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Η ανασυγκρότηση της εβραϊκής κοινότητας της Θεσσαλονίκης μεταπολεμικά. Συγκρίσεις με την Ευρώπη.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος.

Ο εξισλαμισμός του αντισημιτικού λόγου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Περιεχόμενα ενότητας

1. Σύντομη επισκόπηση
2. Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Σκοποί ενότητας

- Να γίνει κατανοητό ότι οι εβραϊκοί πληθυσμοί της Ευρώπης και παρά την τραγωδία του Ολοκαυτώματος έγιναν και μεταπολεμικά στόχος αντι-εβραϊκών πολιτικών μύθων και αφηγήσεων αλλά και θύματα πολιτικών και οικονομικών ανταγωνισμών, ενώ αντιμετώπισαν συχνά την άρνηση της επανεγκατάστασής τους στις προπολεμικές πατρίδες τους. Έτσι οδηγήθηκαν σε μετανάστευση στις ΗΠΑ ή στην περιοχή της Παλαιστίνης, όπου ιδρύθηκε το 1948 το κράτος του Ισραήλ, για να αρχίσει ένας νέος κύκλος δαιμονοποίησης, στο πλαίσιο της πολιτικής που ο δυτικός κόσμος ασκούσε στην περιοχή. Σε κύριο φορέα του μεταπολεμικού αντι-εβραϊκού λόγου αναδείχθηκε το φανατικό Ισλάμ.

Σύντομη επισκόπηση (1/2)

Πριν προχωρήσουμε στο δωδέκατο και τελευταίο μας μάθημα, ας κάνουμε μία σύντομη επισκόπηση των τελευταίων μας παραδόσεων, στις οποίες ασχοληθήκαμε με τη μεταπολεμική ανασυγκρότηση εβραϊκών κοινοτήτων, - στο βαθμό που αυτή πραγματοποιήθηκε- σε περιοχές της Ανατολικής Ευρώπης, όπως η Πολωνία και η Ουγγαρία αλλά και στη Δυτ. Γερμανία. Η επιλογή των χωρών έγινε σύμφωνα:

- Α) με τις ιδιαιτερότητες που παρουσίασαν ως προς το ζήτημα των Εβραίων μεταπολεμικά, η Πολωνία για τον έντονο και μεταπολεμικό αντισημιτισμό της, η Ουγγαρία ως παράδειγμα προπολεμικής «επιφανειακής» αφομοίωσης και μετατροπής του ελάχιστου εβραϊκού πληθυσμού της σε μειονότητα μεταπολεμικά, άμεσα επηρεαζόμενη από τη σταδιακή μεταβολή της αρχικά σοσιαλιστικής σοβιετικής στάσης σε επιθετικότητα απέναντι στις «αστικές δυνάμεις» κάθε ανατολικοευρωπαϊκής χώρας (περίοδο που χαρακτηρίζουμε σταλινισμό)- η Δυτ. Γερμανία ως η χώρα από την οποία ξεκίνησε ο ναζισμός, ήταν η μήτρα της καταστροφής και τελικά έγινε προπύργιο του ευρωπαϊκού αντικομμουνισμού στο πλαίσιο του ψυχρού πολέμου, οπότε η πολιτική σημασία της ανασυγκρότησης εβραϊκών κοινοτήτων εκεί ήταν μεγάλη.

Σύντομη επισκόπηση (2/2)

- Β) με το δεδομένο ότι ήταν σημαντικό να μελετήσουμε παραδείγματα τόσο χωρών υπό τη σοβιετική επιρροή όσο και χωρών του δυτικού καπιταλιστικού κόσμου. Η περίπτωση κάθε χώρας της Ευρώπης παρουσιάζει ιδιαιτερότητες και πρέπει να μελετηθεί στα κάθε φορά διαφορετικά συμφραζόμενα.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Σε αυτό το μάθημα θα ασχοληθούμε με τις σύγχρονες μορφές εβραιοφοβίας (θεματική που αναπτύχθηκε περισσότερο στο μάθημα για την Ιστορία του αντισημιτισμού) και το πώς αυτές διαμορφώθηκαν στο μεταπολεμικό κόσμο.

Σήμερα δύο είναι οι βασικές αρνητικές κοινωνικές αναπαραστάσεις του Εβραίου, σύμφωνα με τον Ταγκιέφ. Από τη μια πλευρά κατηγορούνται για θρησκευτική κοινοτική αλληλεγγύη (πρώτος άξονας του στιγματισμού): Εβραίος-παράδοση-θρησκεία-κοινότητα-αλληλεγγύη-διαχωρισμός-αναφομοιωσιμότητα.

Από την άλλη πλευρά κατηγορούνται για σύνδεση με τις ελίτ, το χρήμα, την εξουσία, την επιρροή, την κυριαρχία και τη χειραγώγηση.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Ο σύγχρονος ριζοσπαστικός αντισιωνισμός, διαμορφώθηκε σταδιακά από την ίδρυση του κράτους του Ισραήλ και μετά. Στην πραγματικότητα δαιμονοποιεί το κράτος και τον «σιωνισμό» και ενοποιεί τα αρνητικά γνωρίσματα των δύο κατηγοριών που είδαμε παραπάνω: την καταγγελία του «παγκόσμιου σιωνισμού» (ή του «διεθνούς») που αναμειγνύει μια μορφή εθνικισμού (του σιωνισμού), πού ενίοτε καταγγέλλεται ως «ρατσισμός», με τον κοσμοπολιτισμό (Taguieff, 2006).

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Το πλαίσιο για την ανάπτυξη αυτών των ιδεών, ιδιαίτερα στον αραβικό κόσμο υπήρξε βέβαια, η ίδρυση αυτή καθαυτή του κράτους του Ισραήλ, η επιθετική στάση του κράτους ιδιαίτερα από τη δεκαετία του 1960 και τον πόλεμο των έξι ημερών και τα παιχνίδια εξουσίας στην περιοχή τόσο εκ μέρους των ΗΠΑ όσο και της Σοβιετικής Ένωσης.

Η «παγκόσμια εβραϊκή συνωμοσία» επαναδιατυπώθηκε στις δεκαετίες του 1960 και του 1970 ως «παγκόσμια σιωνιστική συνωμοσία», έπειτα, πιο πρόσφατα, ως «παγκόσμια αμερικανοσιωνιστική συνωμοσία» (Taguieff, 2011), ιδιαίτερα μετά τη σωτήρια για το Ισραήλ επέμβαση των ΗΠΑ στον πόλεμο του Γιομ Κιπούρ.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Αυτή η νέα θεώρηση του Εβραίου ως ενσάρκωσης μιας θανάσιμης απειλής μεταφράζεται μέσω του ριζοσπαστικού ή απόλυτου αντι-σιωνισμού, ο οποίος δεν έχει πολιτικά χαρακτηριστικά αλλά στοιχεία δαιμονοποίησης και υποστηρίζει:

- πρώτον, την άρνηση του δικαιώματος ύπαρξης του κράτους του Ισραήλ και τη ρητή θέληση να καταστραφεί το εβραϊκό κράτος.
- δεύτερον, την κατηγορία του «ρατσισμού» που στοχεύει τους Εβραίους ως «σιωνιστές» — κάθε Εβραίος εκλαμβάνεται ως «σιωνιστής» μέχρι αποδείξεως του εναντίου.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Στο ξεκίνημα του 21^{ου} αι. η «Παγκόσμια Σύνοδος εναντίον του ρατσισμού, της φυλετικής διάκρισης, της ξενοφοβίας και της μισαλλοδοξίας που συνδέεται με αυτήν», που έγινε στο Ντέρμπαν (στη Νότιο Αφρική) από τις 31 Αυγούστου μέχρι τις 8 Σεπτεμβρίου 2001 φαίνεται ότι στόχευε το Ισραήλ και σύμφωνα με τον Ταγκιέφ, εκεί συγκροτήθηκε ο ιδεολογικός πυρήνας της «νέας εβραιοφοβίας». Θα λέγαμε ότι το παραπάνω είναι ένα παράδειγμα της νέας κατάστασης που διαμορφωνόταν.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Οι Εβραίοι κατηγορήθηκαν έτσι ότι είναι λαός εξολοθρευτής και, ως τέτοιος, μία απειλή για ολόκληρη την ανθρωπότητα. Αυτή η **επαναδιατύπωση του αντιεβραϊκού πολιτικού μύθου**, η οποία παγκοσμιοποιήθηκε από τα τέλη του 20ού αιώνα, είχε απροκάλυπτα ως όχημα το ριζοσπαστικό ισλαμισμό (εκδοχή Αλ Κάιντα ή ιρανική εκδοχή), ο οποίος χαρακτηρίζει τους Εβραίους ως τους πρωταρχικούς εχθρούς τους οποίους στοχεύει η παγκόσμια τζιχάντ (Taguieff, 2011).

Η πετρελαϊκή κρίση της δεκαετίας του 1970, η σταδιακή θρησκευτική συντηρητικοποίηση της Περσίας (Ιράν) και η εμφάνιση του Αγιαλοτάχ Χομεϊνί, ως απάντηση στην εκκοσμίκευση του Σάχη, ο μεταπολεμικός κυρίαρχος ρόλος των ΗΠΑ, η σχέση τους με το κράτος του Ισραήλ διαμόρφωσαν αρνητικό κλίμα. Άλλωστε, η περίοδος της από-αποικιοποίησης ήταν μια δύσκολη εποχή για τους λαούς της Αφρικής και της βόρειας Αφρικής που μας ενδιαφέρει, οι οποίοι είχαν γίνει έρμαιο των σχεδιασμών των πρώην αποικιοκρατικών δυνάμεων και των τοπικών ελίτ που είχαν δημιουργηθεί.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Το 1980, ο Αγιατολάχ Χομεϊνί με το λόγο του και την πολιτική του προσέδωσε νομιμοποίηση στη συνωμοσιολογική θέση σύμφωνα με την οποία οι Ηνωμένες Πολιτείες κυριαρχούνταν από τούς «κακόβουλους Εβραίους» και ότι Εβραίοι και Αμερικανοί ήταν οι απόλυτοι εχθροί του Ισλάμ.

Στην ιστορία των μορφών εβραιοφοβίας του 20ού αιώνα, το μείζον φαινόμενο μετά το Ολοκαύτωμα, υπήρξε ο εξισλαμισμός του αντιεβραϊκού λόγου.

Η τζιχάντ εναντίον των Εβραίων γίνεται η έκτη θρησκευτική υποχρέωση που πρέπει να σέβεται κάθε μουσουλμάνος. Αυτή ήταν η κατάληξη της δογματικής επανερμηνείας του Ισλάμ, η οποία είχε ξεκινήσει τη δεκαετία του 1930 από τούς ιδεολόγους των Αδελφών Μουσουλμάνων καθώς και από τον «Μεγάλο Μουφτή» της Ιερουσαλήμ Χατζ Αμίν αλ-Χουσεϊνί (Haj Amin al-Husseini, 1895-1974), αλλά εξαπλώθηκε μετά το 1945.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Οι κληρονόμοι των παραπάνω ιδεολογικών προταγμάτων είναι οι σύγχρονες ριζοσπαστικές ισλαμιστικές ομάδες που ασκούν τρομοκρατία, φτάνουν να δολοφονούν άμαχους, για να αγωνιστούν εναντίον των εχθρών τους, στην πρώτη σειρά των οποίων τοποθετούν τούς Εβραίους.

Από τούς ιθύνοντες της Αλ Κάιντα μέχρι εκείνους της Χαμάς, της Ισλαμικής Τζιχάντ ή της λιβανοϊρανικής Χεζμπολάχ, όλοι είναι στρατευμένοι σε έναν ολοκληρωτικό πόλεμο εναντίον των Εβραίων, (επιθέσεις αυτοκτονίας).

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Στον αντιεβραϊκό λίβελό του ο οποίος, εμπνεόμενος από τα *Πρωτόκολλα των Σοφών της Σιών*, υποθέτει την ύπαρξη μιας «εβραιοχριστιανικής συνωμοσίας εναντίον του Ισλάμ», ο Κουτμπ Σαγίντ (Αιγύπτιος συγγραφέας και ποιητής, Ισλαμιστής θεωρητικός και ηγετικό στέλεχος της Μουσουλμανικής Αδελφότητας) δηλώνει, για αυτούς που σφετερίστηκαν την κυριαρχία του Αλλάχ πάνω στη γη, ότι το Ισλάμ πρέπει να προχωρήσει στην καταστροφή τους προκειμένου να απελευθερώσει τους ανθρώπους από την εξουσία τους, και προσθέτει ότι ο απελευθερωτικός αγώνας της τζιχάντ δεν θα λάβει τέλος όσο η θρησκεία του Αλλάχ δεν θα είναι η μοναδική.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Αυτή η αντίληψη ενός Ισλάμ προορισμένου «να εγκαθιδρύσει την κυριαρχία του Αλλάχ πάνω στη γη», είναι η βάση του πανισλαμισμού, ο οποίος διαδόθηκε στη διάρκεια των δύο τελευταίων δεκαετιών του 20ού αιώνα.

Η μεταπολεμική πολιτική των ΗΠΑ στον αραβικό κόσμο και η στήριξη τους στην πολιτική του Ισραήλ συνέβαλαν στη ριζοσπαστικοποίηση αυτών των ιδεών.

Έτσι, κατά τη ριζοσπαστική ισλαμική αντίληψη, οι Εβραίοι και οι Χριστιανοί αποτελούν αντικείμενο ενός μίσους που στοχεύει τους Δυτικούς, τους οποίους καταγγέλλει ως διεφθαρμένους και διαφθορείς. Αλλά ο χειρότερος από τους Δυτικούς είναι πλέον «ο Εβραίος» ή «ο σιωνιστής». Σε λόγους του, ο Κουτμπ κατήγγελλε τους Εβραίους ως όντα εγγενώς διεστραμμένα, μισητά και εγκληματικά.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Ο ριζοσπαστικός αντισιωνισμός συμβαδίζει με τον αντιαμερικανισμό και ένα ευρύτερο αντιδυτικισμό.

Αυτή είναι η ουσιαστική μεταστροφή που συντελέστηκε στην αναπαράσταση του Εβραίου, κατά τη διάρκεια του δεύτερου μισού του 20ού αιώνα, που είναι και η περίοδος, η οποία μας ενδιαφέρει:

«ο εβραϊκός λαός αποανατολικοποιήθηκε ή αποσημιτοποιήθηκε για να εκδυτικισθεί ριζικά»
(Taguieff, 2008).

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Μπορούμε να διακρίνουμε στην περίπτωση αυτή τον απόλυτο εχθρό να αναγνωρίζεται μέσω των θρησκευτικών του πεποιθήσεων και να θεωρείται ως κατώτερος πνευματικά, μία μορφή πολιτισμικού ρατσισμού με έντονες επιρροές θεωριών συνωμοσίας και αντιεβραϊκών μύθων.

Αυτός ο ιδεολογικός μεταπολεμικός μετασχηματισμός τροφοδοτεί την αντιεβραϊκή τρομοκρατία με έναν ισχυρό τρόπο νομιμοποίησης. Ταυτόχρονα καθιστά αποδεκτή και επιθυμητή, την καταστροφή του εβραϊκού κράτους που καταγγέλλεται ως περιττό κράτος. Δεν γίνεται δηλαδή μία κριτική σε πολιτικό επίπεδο αλλά αντιθέτως αυτή αποδυναμώνεται μέσα από τη δαιμονοποίηση.

Απέναντι στην υποτιθέμενη νέα μορφή του απόλυτου Κακού, το Ισραήλ, η μοναδική λογική που επιβάλλεται είναι εκείνη της ολοκληρωτικής εξάλειψης (Taguieff, 2010). Στην νέα παγκοσμιοποιημένη εβραιοφοβία, το σύνθημα «Θάνατος στο Ισραήλ!» αντικατέστησε το σύνθημα «Θάνατος στους Εβραίους!».

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Μετά τον Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο και τη δημιουργία του Κράτους του Ισραήλ (1948), από τις αρχές της δεκαετίας του '50, την επαύριο της κρίσης του Σουέζ, αλλά κυρίως μετά τον πόλεμο των Έξι Ημερών (Ιούνιος 1967), το πλαστογράφημα *Τα πρωτόκολλα των Σοφών της Σιών*, το οποίο είχε διαδοθεί ευρύτερα μετά την Οκτωβριανή επανάσταση, θα χρησιμοποιηθεί ξανά μαζικά στην εκστρατεία κατά του «παγκόσμιου σιωνισμού» (μιας μυθικής οντότητας) από την προπαγάνδα των περισσότερων αραβικών, και ευρύτερα μουσουλμανικών χωρών.

Το φθινόπωρο του 1951 δημοσιεύθηκε στο Κάιρο η αραβική μετάφραση (η πρώτη από μουσουλμάνο) μιας αγγλικής παραλλαγής των *Πρωτοκόλλων* (της παραλλαγής του Victor E. Marsden, που εκδόθηκε από την αντισημιτική ομάδα The Britons, Λονδίνο, 1921), η οποία πραγματοποιήθηκε από τον Muhammad Khalifa al-Tunsi και έφερε τον τίτλο *Ο εβραϊκός Κίνδυνος. Τα Πρωτόκολλα των Σοφών της Σιών*.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Τον Απρίλιο του 1957 βγαίνει στο Κάιρο μια νέα αραβική έκδοση των *Πρωτοκόλλων* (μόλις έχει κοπάσει η κρίση του Σουέζ), η οποία επανεκδόθηκε το 1959 με τον τίτλο *Κομμουνισμός και σιωνισμός*.

Οι Ισλαμικές Εκδόσεις στη Βηρυτό, επανεκδίδουν τον Νοέμβριο του 1967 τη γαλλική παραλλαγή των *Πρωτοκόλλων*, η οποία είχε δημοσιευθεί το 1921 από τον οίκο Grasset με εισαγωγή του Roger Lambelin (φιλομοναρχικού συνδεόμενου με την Action Francaise), προσθέτοντας έναν συνωμοσιολογικό και σφοδρά «αντισιωνιστικό» πρόλογο από τον Faez Ajjaz.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Πίσω από τον λόγο της νόμιμης αντίστασης στους «σιωνιστές» επιδρομείς και εισβολείς αναγνωρίζει κανείς ένα σχήμα ερμηνείας του πολέμου κατά του Ισραήλ που απορρέει από μια ευρέως διαδεδομένη κοσμοθεωρία του αραβοϊσλαμικού κόσμου:

ο πόλεμος κατά του Ισραήλ, που βασίζεται στην αρχή της πλήρους απόρριψης αυτού του «ξένου σώματος», δεν είναι ένας πόλεμος μεταξύ εθνών, αλλά ένας πόλεμος που δικαιούνται να διεξαγάγουν οι αραβικοί και μουσουλμανικοί λαοί κατά των επαναστατημένων *dhimmis* της Εγγύς Ανατολής (δηλαδή των Εβραίων) για να τους εκδιώξουν από τη γη των αραβομουσουλμάνων την οποία κατέχουν παράνομα και διά της βίας, και -από τη σκοπιά των φονταμενταλιστών- για να αποκαταστήσουν τον ισλαμικό νόμο.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

- Δύο δεκαετίες αργότερα, το 1987, ο Wajih Abu-Zikri δημοσιεύει στο Κάιρο ένα «αντισιωνιστικό» βιβλίο με τον τίτλο *Οι Πρώτοι τρομοκράτες. Οι νέοι μας γείτονες*, ενώ θεωρεί γνήσια τα Πρωτόκολλα και ανακυκλώνει, όλα εκείνα τα επιχειρήματα που αμφισβητούν το Ολοκαύτωμα: βρισκόμαστε στη δεκαετία σταδιακής αποδιάρθρωσης των κομμουνιστικών καθεστώτων, άνθισης του εθνικισμού στη Ευρώπη, εγκατάλειψης της μεταπολεμικής κεϋνσιανής οικονομικής πολιτικής μετά την κρίση του 1975 και δυναμικής εμφάνισης του αναθεωρητισμού και της άρνησης του Ολοκαυτώματος στην Ευρώπη.
- Υποστηρίζει ότι τα *Πρωτόκολλα των Σοφών της Σιών* αποτελούν κομμάτι της εβραϊκής κληρονομιάς και υπαγορεύουν στους Εβραίους τη συμπεριφορά τους. [...]

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

- Ο μύθος της εβραϊκής συνωμοσίας διείσδυσε ακόμη και στο πανεπιστήμιο: το 1990 έγινε στο Πανεπιστήμιο του Καΐρου η υποστήριξη μιας διδακτορικής διατριβής με τον απροκάλυπτο τίτλο *Τα «Πρωτόκολλα των Σοφών της Σιών» και η απειλή [που αντιπροσωπεύουν] για την ισλαμική πίστη.*
- Το αρμόδιο πανεπιστημιακό τμήμα αποφάσισε να εκδώσει τη διατριβή αυτή και να την χρησιμοποιήσει ως διδακτική ύλη.
- Το 1994, δημοσιεύθηκε στο Κάιρο μια νέα, επικαιροποιημένη αιγυπτιακή έκδοση, η οποία πληροφορούσε τον αναγνώστη ότι οι Εβραίοι κρύβουν από τον κόσμο τα σατανικά τους σχέδια, τα οποία, όμως, αποκαλύπτονται στο βιβλίο αυτό (Τα Πρωτόκολλα).
- Ανάτυπα της έκδοσης αυτής, που κυκλοφορούσαν στον αραβικό πληθυσμό του Ισραήλ, ανακαλύφθηκαν από τις ισραηλινές αρχές το 2002.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

- Στο ιδεολογικό πλαίσιο του ριζοσπαστικού Ισλάμ, που είδαμε παραπάνω, πρέπει να επισημανθεί η επιτυχία που σημείωσε στον αραβοϊσλαμικό κόσμο η τηλεοπτική σειρά «Ο Καβαλάρης χωρίς άλογο» ("Horse Without a Horseman,"), παραγωγής 2001-2002, με παραγωγό τον διάσημο κωμικό Mohamed Sobhi.
- Η σειρά αυτή υποτίθεται ότι αφηγείται την ιστορία της Μέσης Ανατολής από το 1855 ως το 1917, όπως την είδε ένας Αιγύπτιος που πολέμησε εναντίον των Βρετανών κατακτητών και του σιωνιστικού κινήματος.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

- Στις 17 Νοεμβρίου 2001, όπως μας μεταφέρει ο Ταγκιέφ, το εβδομαδιαίο έντυπο της Αιγύπτου *Roz Al-Youssuf* παρουσίαζε τη σειρά με τα εξής λόγια:
- *«Για πρώτη φορά ο δημιουργός της σειράς θίγει με θάρρος το θέμα των είκοσι τεσσάρων Πρωτοκόλλων των Σοφών της Σιών, αποκαλύπτοντας την αλήθεια για τα Πρωτόκολλα και δείχνοντας ότι εκφράζουν, ως τις μέρες μας, την πολιτική του Ισραήλ, τη ρίζα των πολιτικών του επιδιώξεων και του ρατσισμού του [...]».*

Η πρώτη σκηνή της σειράς τοποθετείται στο 1948, μετά την αποχώρηση των τεσσάρων αραβικών στρατών και τη σιωνιστική εισβολή στη γη της Παλαιστίνης. Από κει ξεκινά μια αναδρομή που τοποθετεί τον θεατή στα μέσα του 19ου αιώνα.

Στο ίδιο εβδομαδιαίο έντυπο, ο Sobhi διευκρινίζει: *«Χάρη στη σειρά, θα αποκαλύψω την αλήθεια για όλα τα Πρωτόκολλα των Σοφών της Σιών που εφαρμόστηκαν ως τις μέρες μας, με τρόπο θεατρικό, κωμικό, ιστορικό, τραγικό, ρομαντικό και μέσα από ένα εθνικό πρίσμα».* (Ταγκιέφ, 2006, σ. 143-144)

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

- Ο ανταποκριτής της *Literatim* στο Κάιρο αναφέρει ότι «όσοι λένε ότι έχουν δει τη σειρά, επιβεβαιώνουν ότι αποκλειστικός της στόχος είναι να αποδείξει την ύπαρξη μιας εβραϊκής συνωμοσίας για την υποδούλωση των αραβικών Κρατών». Οι *New York Times* το ίδιο διάστημα έκαναν αντίστοιχη κριτική για την αναβίωση των Πρωτοκόλλων.
- Το πρώτο επεισόδιο της σειράς αυτής (που θα είχε σαράντα ένα επεισόδια) μεταδόθηκε στις 6 Νοεμβρίου 2002 από το δεύτερο εθνικό κανάλι της Αιγύπτου και τον ιδιωτικό δορυφορικό σταθμό Dream TV.
- Η σειρά μεταδόθηκε παράλληλα από την ιρακινή τηλεόραση και το Al-Manar, το τηλεοπτικό κανάλι της Χεζμπολάχ που εκπέμπει από τον Λίβανο.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

- Μέσω της μετάδοσής του από καλωδιακά και δορυφορικά κανάλια, το προπαγανδιστικό αυτό εγχείρημα έκανε τον γύρο του κόσμου και μετατράπηκε σε όργανο ιδεολογικής κατήχησης των μουσουλμάνων όλων των χωρών και, αναμφίβολα, πλήθους μεταναστών από τις χώρες του Μαγκρέμπ και της Εγγύς Ανατολής, που είχαν ευαισθητοποιηθεί από τις «αντισιωνιστικές» εικόνες της ισραηλινοπαλαιστινιακής διαμάχης.
- Ένα από τα σημαντικότερα μεταπολεμικά προβλήματα της Μέσης Ανατολής, η αραβοϊσραηλινή διαμάχη, που διέπεται από τη σύγκρουση δύο διαφορετικών αρχών νόμιμης διεκδίκησης, διαβάστηκαν υπό το παραμορφωτικό πρίσμα του συνωμοσιολογικού αντισιωνισμού, που στοχεύει σε μία «αμερικανοσιωνιστική συνωμοσία».

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

- Από τη δεκαετία του 1990 και μετά, τα διεθνή ισλαμιστικά δίκτυα αποτέλεσαν το κύριο όχημα της παγκόσμιας διάδοσης των *Πρωτοκόλλων* και των συναφών ή παραγώγων συνωμοσιολογικών κειμένων.
- Διάφοροι φανατικοί του Ισλάμ επικαλέστηκαν το «ντοκουμέντο» αυτό ως απόδειξη της «εβραϊκής συνωμοσίας» ή βρέθηκαν να έχουν στην κατοχή τους αντίτυπα των *Πρωτοκόλλων*.
- Σήμερα, η αναφορά στα *Πρωτόκολλα* υπάρχει σε όλους τους ισλαμιστικούς λόγους, από το FSI της Αλγερίας, την κρατική προπαγάνδα της Ισλαμικής Δημοκρατίας του Ιράν και τον Τύπο της Σαουδικής Αραβίας ως την παλαιστινιακή Χαμάς.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

Επιπλέον, στη δεκαετία του '90 τα *Πρωτόκολλα* ξεκίνησαν μια νέα σταδιοδρομία στις μετακομμουνιστικές χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, αρχίζοντας από τη Ρωσία και την Πολωνία.

- Στη Ρουμανία, τη Βουλγαρία και την Ουγγαρία έγιναν επανεκδόσεις των *Πρωτοκόλλων*.
- Το ίδιο και στην Ελλάδα, την Αυστραλία και την Αργεντινή.
- Τέλος, στην Ινδία, το Πακιστάν και την Ιαπωνία παρατηρείται ένα περίεργο ενδιαφέρον για αυτό το διαχρονικό κείμενο.
- Παρατηρούμε ότι και μεταπολεμικά, τα *Πρωτόκολλα των Σοφών της Σιών*, συνέχισαν να κατασκευάζουν και να διαδίδουν τον μύθο του Εβραίου κυρίαρχου και συνωμότη, του αιώνιου εχθρού του ανθρωπίνου γένους.

Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος

- Οι σύγχρονοι άνθρωποι, που ζούμε θεωρητικά στην εποχή της απομάγευσης του κόσμου, εξακολουθούμε να παρασυρόμαστε από πολιτικούς μύθους και φανταστικές αφηγήσεις. Σε αυτούς τους πολιτικούς μύθους και τις φανταστικές αφηγήσεις κατασκευάζονται απόλυτοι εχθροί, αόρατοι και παντοδύναμοι.
- Οι εβραϊκοί πληθυσμοί της Ευρώπης και παρά την τραγωδία του Ολοκαυτώματος έγιναν και μεταπολεμικά στόχος τέτοιων πολιτικών μύθων και αφηγήσεων αλλά και θύματα πολιτικών και οικονομικών ανταγωνισμών, ενώ αντιμετώπισαν συχνά την άρνηση της επανεγκατάστασής τους στις προπολεμικές πατρίδες τους. Ως συνέπεια ωθήθηκαν σε μετανάστευση στις ΗΠΑ ή στην περιοχή της Παλαιστίνης, όπου ιδρύθηκε το 1948 το κράτος του Ισραήλ, για να αρχίσει ένας νέος κύκλος δαιμονοποίησης, στο πλαίσιο της πολιτικής που ο δυτικός κόσμος ασκούσε στην περιοχή.

Στο σημείο αυτό θα κλείσουμε αυτό το εισαγωγικό μάθημα για τη μεταπολεμική ανασυγκρότηση των εβραϊκών κοινοτήτων στην Ευρώπη, το οποίο έδωσε κάποιες αδρές γραμμές του θέματος και ο στόχος του είναι να ανοίξει νέα ζητήματα προς διερεύνηση.

Βιβλιογραφία

- Best, Anthony, *International History of the Twentieth Century*, Routledge 2003.
- Bregman, Ahron, *A History of Israel*, Palgrave Macmillan, 2002.
- Mazower Mark, *Κυβερνώντας τον κόσμο. Η ιστορία μιας ιδέας*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα 2012.
- Taguieff Pierre-André, *Ο μύθος των «Σοφών της Σιών»*, Πόλις, Αθήνα 2006.
- Taguieff Pierre-André, *Τι είναι αντισημιτισμός*, Πόλις, Αθήνα 2011.
- Ψαρράς Δημήτρης, *Το μπεστ σέλερ του μίσους. Τα "Πρωτόκολλα των σοφών της Σιών" στην Ελλάδα, 1920-2013*, Πόλις, Αθήνα 2013.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Μαρία Καβάλα. «Η ανασυγκρότηση της εβραϊκής κοινότητας της Θεσσαλονίκης μεταπολεμικά. Συγκρίσεις με την Ευρώπη. Ο αντι-εβραϊκός μεταπολεμικός λόγος». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS352/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Μαρία Ραμματά
Θεσσαλονίκη, εαρινό εξάμηνο, 2014-2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

